



# גליון יומי המאור היומי ללומדי הדף היומי

לזכרון עולם  
הר"ר אליהו יחיאל מירון ז"ל  
ב"ר יצחק ז"ל  
נלב"ע י"ט אייר תשנ"ט  
ת.נ.צ.ב.ה

מוגש על ידי "מאורות הדף היומי" בני ברק ת.ד. 471 טלפון: 03-5775333 פקס: 03-7601020 דוא"ל: meorot@meorot.co.il

יום שבת כ"ג בתמוז תשס"ח (26/07/2008) / מסכת גיטין דף ט"ו גליון מס' 999

## הלכה יומית מתוך "מאורות ההלכה"

### דף טו / ברכות קריאת שמע

**באמצע הפרק**  
האומר קריאת שמע או את ברכותיה, והוא עומד **באמצע הפרק**<sup>1</sup>, מפסיק הוא לעניית דברים שבקדושה כדלהלן:

**ברכו**  
כששומע את השליח-ציבור אומר **ברכו**, וכן כששומע את העולה לתורה אומר **ברכו**, עונה אחריהם<sup>2</sup>.

**קדושה**  
כששומע **קדושה**, עונה את הפסוקים 'קדוש קדוש' וגו' ו'פָרוּךְ קָבוֹד' וגו'. אולם את הנוסח שאומרים בתחילת הקדושה 'נְקַדִּישְׁךָ // נְקַדִּישׁ וְכוּ', וכן את הפסוק 'מִלְכָּךְ ה' לְעוֹלָם' וגו' לא יענה<sup>3</sup>. כמו כן, בשבת קודש לא יוסיף לומר את הנוסח שמוסיפים בשבת קודש, לפי שאינו מנוסח הקדושה עצמה<sup>4</sup>.

**עניית 'אמן'**  
לא יענה **'אמן'** אחר ברכות ששומע<sup>5</sup>.  
לדעת השולחן ערוך<sup>6</sup> לא יענה 'אמן' גם על ברכת 'הא-ל הקדוש' וברכת 'שומע תפילה'<sup>7</sup>.  
לדעת הרמ"א, על ברכת 'הא-ל הקדוש' וברכת 'שומע תפילה' יענה 'אמן', לפי שיש להם דין קדושה<sup>7</sup>.

1 ולענין הפסק באמצע הפסוק עיין להלן בהלכות לדף י"ז.  
2 סי' ס"ו סעי' ג' ובמ"ב ס"ק י"ח ובכף החיים אות י"ט. ועיין במ"ב שם ס"ק י"ח שעונה גם על ברכת העולה לתורה 'אמן'. ויש מפקפקים בזה, וב'ין הפרקים יש להקל בזה.  
3 שם בשו"ע ובמ"ב ס"ק י"ז ובבן איש חי שנה ראשונה פרשת שמות אות ו'.  
4 ובכף החיים שם אות י"ח כתב, שמדברי שער הכוונות ומסתמיות דברי מרן השו"ע משמע שיש לענות כל סדר קדושה - גם את הפסוק 'מִלְכָּךְ ה' לְעוֹלָם' וגו'. אולם 'נקדישך' וכו' לעומתם וכו' 'ובדברי קדשך' וכו' לא יאמר, אלא ישמע מן הש"ץ ויכון - שם.  
4 שו"ע הרב שם סעי' ה'.  
5 ולענין עניית 'אמן' אחר ברכת העולה לתורה, עיין לעיל הערה צ"ט.  
6 כן ביארו המטה יהודה והמאמר מרדכי והחיד"א והבן איש חי ועוד אחרונים בדעת השולחן ערוך על פי דבריו בבית יוסף ובשו"ע - הובאו הדברים בכף החיים שם אות כ"ג.  
7 שם בהגהת השו"ע סעי' ג'.

## מנושאי הדף "הולך - כזכי?" קניין קרקע וקניין מטלטלין מצווה לקיים דברי המת פרק שני - המביא גט

אף על פי שאדם אינו יכול להעביר ממון לרשות רעהו אלא על ידי קניין, תקנו חז"ל (כתובות פו/א תוספות ד"ה "פריעת"), שאם אדם ציווה שיתנו מממונו לפלוני ואחר כך מת הנותן, מצווה על יורשיו לקיים את דבריו, למרות שהמקבל עדיין לא זכה בממון. תקנת חז"ל זו אינה הנהגה טובה בלבד, אלא חובה על היורשים לעשות כדבריו ("שולחן ערוך" חו"מ סימן רנ"ב).

עם זאת, נחלקו הראשונים, באלו אופנים מוטלת על היורשים החובה לקיים את דברי המת. דעת רמב"ן (ר"ן) היא, כי די בכך שיצווה מפורשות את יורשיו שיתנו מנכסיו לפלוני, כדי לחייבם במצוות קיום דברי המת. אולם, דעת רבנו תם (יג/א תוספות ד"ה "והא לא") וכן נפסק להלכה (שו"ע שם), כי כדי שהיורשים יתחייבו לקיים את דבריו, על הנותן להפקיד את המתנה בידי שלישי, זאת, כדי להוכיח את רצינות כוונתו שאכן גמר בדעתו להעניק את המתנה ואינו מתכוון להתל במקבל (ריב"ש שו"ת סימן ר"ז).

### פרק שני - המביא גט

בסדר לימוד הדף היומי מתחילים היום ללמוד את הפרק השני.

בתחילת הפרק שבה המשנה ובעקבותיה הגמרא לעסוק בנושא פתיחת המסכת: תקנת חכמים כי המביא גט ממדינת הים לארץ ישראל זקוק להעיד כי בפניו נכתב ונחתם הגט.

## על סדר היום

הנושאים המרכזיים בדף היומי

### "הולך - כזכי?"

בשלהי הדף הקודם החלה הגמרא לעסוק בסוגיית "הולך - כזכי או לאו כזכי?". כלומר: אדם ציווה את שלוחו "הולך מתנה לפלוני", כיצד יש לפרש דבריו? תזכה מיד במתנה עבורו, ומעתה גם אם מת מקבל המתנה המיועד, יש לשלוח לתת את המתנה ליורשיו שהרי אביהם כבר זכה בה, או שמא כוונתו: כשתמצא את מקבל המתנה המיועד, או-אז תן לו את המתנה, ומעתה, אם בין לבין הוא נפטר, על השליח להחזיר את המתנה למשלחו, שכן מקבל המתנה כבר אינו יכול לזכות בה, ואילו לתת ליורשים לא נצטווה.

### קניין קרקע וקניין מטלטלין

בתוך הדברים עוסקת הגמרא גם בכך שקניין קרקעות יכול להתבצע בשלשה אופנים: קנין כסף - תשלום עבור הקרקע; קנין שטר - כתיבת שטר קניין על הקרקע; חזקה - סוג קניין שעניינו הוראת בעלות, כגון נעילת גדר השדה וכדומה. לעומת זאת מיטלטלין אינם נקנים בקניינים אלה, והגמרא מזכירה את אחד מקנייני המטלטלין המכונה "משיכה" - משיכת החפץ הנקנה לרשות הקונה.

### מצווה לקיים דברי המת

דעת רבי מאיר בסוגייתנו, וכן נפסק להלכה ("שולחן ערוך" סימן רנ"ב סימן ב'), ש"מצווה לקיים דברי המת". כלומר:

מוקדש לעילוי נשמת  
מרת **יעל גורא** ע"ה ב"ר **אברהם** ז"ל  
נלב"ע כ"ג תמוז תשנ"ט  
הונצחה ע"י בני המשפחה שיחיו